

LA CREACIÓ DEL FONS SOBRE LA DEPORTACIÓ 1939-1945

El Fons sobre la deportació 1939-1945 va començar a formar-se a mitjan de 1996, quan s'iniciaren les primeres recerques sobre els exiliats i els deportats locals als camps de concentració nazis. Aquest treball consistia en recollir testimoniatges orals i materials documentals relatius a l'exili i a la deportació dels ciutadans de Castellar del Vallès que abandonaren el país el febrer de 1939 per tal d'escriure un article periodístic.

L'historiador Ernest Gallart fou la persona que començà la investigació. Poc a poc, el projecte va anar prenent cos i abandonà l'àmbit local per estudiar i analitzar, de manera més genèrica i ambiciosa, l'èxode i la deportació republicana: es tractaria de recopilar tota mena de materials documentals i de realitzar treballs de recerca d'història oral sobre els republicans espanyols exiliats i posteriorment deportats als camps de concentració nazis entre 1939 i 1945. També es pretenia analitzar les diferents trajectòries vitals i polítiques que els antics deportats seguien després de ser alliberats per les forces aliades, així com la seva adaptació als països on fixaren la seva residència a causa de les escasses possibilitats de retorn a l'Estat espanyol.

L'objecte d'aquesta recerca és preservar la memòria col·lectiva de la deportació d'un grup concret, els republicans espanyols, així com a contribuir al seu coneixement en la nostra societat. Així mateix, aspirem a generar interès per un tema que, amb alguna excepció, ha romàs al marge de les principals línies historiogràfiques del nostre país.

En primer lloc, es constatà que la recerca ultrapassava la realització personal del projecte. En segon lloc, la inexistència de fons documentals amplis i propers sobre el tema semblà que podia justificar, no únicament la recopilació d'aquests materials a nivell particular, sinó que tingués un

El fons sobre la deportació 1939-1945

DE L'ARXIU MUNICIPAL DE
CASTELLAR DEL VALLÈS (AMC):
UN EXEMPLE D'HISTÒRIA ORAL

Sílvia Sáiz i Calvó - Ernest Gallart i Vivé

sentit més ampli pensant en la creació d'un fons on es classifiquessin, ordenessin i cataloguessin tots aquests materials documentals perquè poguessin ser consultats. Per això, s'iniciaren converses amb l'Arxiu Municipal, de Castellar del Vallès (AMC) concretament amb l'arxivera municipal, Sílvia Sáiz, que oferí la possibilitat d'encarregar-se del tractament arxivístic, comproment-se a conservar-lo i a la realització de totes aquelles accions encaminades a la seva difusió, i a les tasques de recerca. En aquest moment s'incorporà a l'equip de treball un altre historiador, Jordi Moliner.

A finals de 1997, els materials documentals i orals que conformen aquest arxiu passaren a formar part, a través d'una cessió en dipòsit, dels fons documentals de l'Arxiu Municipal sota

l'epígraf de *Fons sobre la deportació 1939-1945*.

La tasca inicial que ens plantejarem en el moment d'assumir un treball global sobre l'exili i la deportació fou trobar supervivents. Els primers contactes s'establiren amb l'únic deportat local que encara resta viu, Francesc Comellas, el qual ens posà en contacte amb una associació d'antics deportats, la FEDIP, amb seu a París. Es presentà el projecte a aquesta organització demanant la seva col·laboració. La resposta fou immediata, positiva i oberta a tot tipus d'ajuda i de participació. Ens lliuraren una llista de les delegacions departamentals que l'associació té a França i també ens oferiren les adreces de les delegacions nacionals. Es visitaren les més properes geogràficament i els responsables departamentals ens oferiren una relació amb els noms i les adreces dels seus afiliats i dades sobre la deportació (indrets, períodes...), estat de salut i voluntat de participació. Amb aquestes bastirem una base de dades amb la informació que ens havien facilitat i s'enviaren cartes a tots els supervivents que creïem que el seu testimoniatge podia tenir interès demanant la seva participació en el projecte.

Simultàniament es crearen, un cop llegida la diversa producció bibliogràfica i hemerogràfica i de contrastar

El treball a la pedrera

FOTO: F. BOIX (ADC)

Els 186 graons la pedrera

amb tota mena de fonts, uns qüestionaris de recerca oral a partir dels quals els deportats veiessin reflectides les seves experiències. Intentàrem que aquests qüestionaris permetessin obtenir una entrevista en profunditat i retrospectiva de les seves vivències. L'estructura semioberta de la enquesta permetia una llibertat que generava noves preguntes que trencaven la generalització i que ens proporcionava testimoniatges vitals, rics i plens de matisos que ajudaven a entendre la realitat concentracionària. Partíem de preguntes bàsiques i iguals per a tothom, segons el testimoni i la riquesa de la seva memòria i vivències, s'anaven ampliant i permetien submergir-se en

detalls més personals, en aspectes més antropològics. A mesura que rebíem les respostes a les cartes enviades als supervents, elaboràrem itineraris a fi i efecte d'ana-los visitant. A més d'enregistrar el testimoniatge, també recollírem informació personal en d'altres tipus de suport i s'aprofitaven les relacions d'emistat dels deportats per aconseguir nous informants que poguessin col·laborar. Lentament, el treball es va anar concretant i s'aconseguien a més dels relats de vida un bon nombre de donacions tant personals (cartes, fotografies, quaderns de memòries...) com més generals (llibres, revistes, vídeos...), que els convertiren en històries de vida.

Les zones de treball han comprès Àustria, Bèlgica, Catalunya, l'Estat Espanyol i França.

Seguidament s'iniciaren contactes amb una altra associació de deportats, en aquest cas més propera físicament a nosaltres, la Amicale de Mauthausen y otros campos de Barcelona. La relació amb aquesta associació fou més ràpida degut a la seva proximitat i també ens facilitaren llistats d'antics deportats residents a l'Estat Espanyol, material bibliogràfic i d'hemeroteca. De la mateixa manera s'establiren relacions amb d'altres organitzacions estrangeres de deportats com l'Amicale des Déportés et Familles de Mauthausen i amb la FNDIRP, ambdues a París i amb L'ANED, de Milà.

Actualment es continuen els treballs per ampliar el Fons... ara en quatre direccions: en l'enregistrament de nous testimoniatges i en la recopilació de nous materials documentals; en l'establiment de contactes i relacions amb institucions i organismes que puguin disposar de fons similars, complementaris, o bé que es dediquin a la recerca, com ha estat la Fundació Carles Pi i Sunyer i amb diversos col·lectius de recerca de la UAB; en el treball de tractament arxivístic dels materials recopilats, especialment les transcripcions dels testimoniatges i en la redacció d'articles i monografies sobre la història de la deportació.

EL TRACTAMENT ARXIVÍSTIC DEL FONS SOBRE LA DEPORTACIÓ 1939-1945

El material documental del Fons... arribà a l'Arxiu Municipal quan el seu propietari, l'historiador Ernest Gallart, decidí fer una cessió en dipòsit. Era conscient que, com a particular, no podia oferir a la documentació les condicions òptimes de conservació, ni de classificació, ni d'ordenació, ni de catalogació ni de difusió. Per aquest motiu, considerà la cessió a un arxiu públic per a que un nombre més gran de persones poguessin accedir a la documentació i fer-ne ús i també per donar suport al projecte de creació de l'Arxiu Municipal de Castellar ja que considerava que la proposta encetada

des de l'Ajuntament a més de moderna i dinàmica generava tota la confiança d'un tractament científic dels materials que s'anessin dipositant.

De tota manera, el tractament arxivístic d'aquest material documental és força singular. Primerament, es tracta d'un fons que creix contínuament, un fons totalment obert, cosa que dificulta la seva catalogació. La major part de la documentació que forma el Fons... prové de donacions, tant de particulars com d'entitats, amb l'objectiu de reunir un material documental suficientment representatiu per a que possibiliti investigar i obtenir unes conclusions comunes i genèriques del fet concentracionari republicà als camps d'extermini nazis. D'aquí que elaborar un quadre de classificació hagi resultat relativament complicat al tractar-se d'un fons especial, difícil de comparar, amb qual-sevol altre fons d'arxius institucionals. No obstant, caldria afegir que el Fons... no és pròpiament un fons arxivístic sinó, una col·lecció formada a partir de la recopilació de materials i de la voluntat de creació d'uns documents, com ho demostren els propis testimoniatges orals. També cal tenir present que es tracta d'un fons constituït de forma artificial, a partir de la creació de documents i de la recollida d'altres de molt diversa índole com són publicacions, programes de televisió, enregistraments radiofònics... Potser estem davant d'un fons més propi d'un centre de documentació que no d'un arxiu. En aquest sentit, caldrà parlar de l'aplicació de tècniques de documentalisme encara que s'hagin adaptat a una estructura d'organització de tipus arxivístic. Aquesta és, doncs, la originalitat del Fons... una conjunció de fons de centre de documentació, però amb un tractament arxivístic.

Partint de la tipologia documental de

la qual disposem, hem optat pel catàleg i no per l'inventari ja que com es desprèn de l'ús que en fan els consultors sobre aquests materials són bastants específics i cal el màxim de detall i concreció quan s'elabora un instrument de descripció. Treballem amb un fons peculiar que presentava un part del seus materials documentals en suport paper i altra, la més important, constituïda per documents orals (cintes de vídeo, àudio, ...). Aquest tipus de documentació ha estat tractada com a documentació escrita.

L'eix vertebrador d'aquest Fons... són els documents orals als quals cal recórrer per reconstruir uns esdeveniments històrics dels quals no hi gaires dades escrites (destruïdes pel conflicte mundial, pels propis generadors documentals perquè els incriminava en els delictes comesos...) i que permeten, a la vegada, donar visibilitat a una massa anònima de subjectes agents dels esdeveniments històrics.

El qüestionari que basteix la recollida del testimoniatge està estructurat de tal forma que a més d'abastar tota la cronologia vital permet una ràpida informatització i diferents nivells d'anàlisi: una primera part ens situa el personatge entrevistat amb informació personal sobre ell i la seva família; la segona part, fa referència a l'actuació durant la guerra civil (enquadrament, unitats militars, fronts de combat...); una tercera part, la central i més àmplia, descriu el moment de la sortida de l'Estat durant l'èxode republicà de febrer de 1939, l'estada en camps d'internament dels sud de França, l'enrolament en companyies de treballadors estrangers, les CTE, associades a unitats militars de l'exèrcit francès i a la fortificació de les fronteres de França amb Alemanya principalment, l'internament en un *stalag* prèvia captura per l'exèrcit alemany la

primavera de 1940, la vida als *stalags*, la deportació al KL Mauthausen i als seus *kommandos*, el període concentracionari i l'alliberament; finalment, el retorn majoritari a França i la reincorporació a la vida civil.

Per atendre la diversitat de models en deportació, es van elaborar uns altres qüestionaris alternatius, ja que hi havia rutes més específiques com per exemple la del *kommando* Poschacher integrat per adolescents espanyols al KL Mauthausen; la dels republicans espanyols que van ser deportats com a resistents majoritàriament a altres camps o aquells que van ser militaritzats en companyies de treballadors estrangers no capturades pels alemanys o aquells enrolats com a treballadors civils en indústries de guerra i que calia tractar de forma diferenciada.

El fet que el Fons...compti amb una rica tipologia documental en tota mena de suports, permet contrastar, analitzar i comprendre els fets no únicament des de la memòria i el record sinó des de la interrelació de diferents fons que permetin oferir una interpretació més àmplia.

A l'actualitat, el Fons... aplega un total de 153 testimonis, la majoria en suport àudio, dels quals 115 corresponen al KL Mauthausen, un arxiu fotogràfic, un arxiu audiovisual, tres metres lineals de documentació escrita i un fons bibliogràfic i hemerogràfic.

LA DIFUSIÓ DEL FONTS SOBRE LA DEPORTACIÓ 1939-1945

El projecte de difusió del Fons... s'emmarca dins del procés de coneixement de l'Arxiu Municipal de Castellar del Vallès i dels fons documentals que custodia. Partim de les possibilitats que disposa un arxiu municipal d'una ciutat petita i d'un

**FINQUES
CARNER**

Agent de la propietat Immobiliària

Sant Antoni Mª Claret, 18 • SABADELL
Tels. 93 725 47 66 - 93 725 49 76

1957 1999

LA
LLAR
DEL
LLIBRE

42 anys a Sabadell

Galeria

EXPOSICIONS
OBRA PERMANENT

PASSEIG DE LA PLAÇA MAJOR, 27
08201 Sabadell • Telf./fax 93 727 37 94

fons que no ha estat generat pel propi ajuntament i, per tant, no forma part d'una tipologia documental coneguda pel consultor.

Un cop signat el protocol de cessió en dipòsit entre propietari i l'Ajuntament, s'inicià la difusió per donar a conèixer la pròpia existència del *Fons...* i dels seus continguts. Aquestes actuacions s'adreçaren cap a diversos àmbits:

ARXIUS I CENTRES DE RECERCA

Un arxiu novell és poc conegut entre la comunitat científica que és la que genera gran part de les investigacions. Una bona manera de donar a conèixer el *Fons...* i l'arxiu fou elaborar una llista de centres d'investigació, docència, xarxa d'arxius locals, comarcals, autonòmics i estatals, associacions de supervivents i mitjans de comunicació, capaços de promoure activitats de recerca als quals se'ls feu arribar un tríptic explicatiu i un catàleg amb els continguts del *Fons...*

En aquest sentit, s'ha primat molt la relació amb entitats estrangeres com el Museu Arxiu d'Auschwitz, a Polònia, El Centre Yad-Washeim, a Jerusalem o el Cercle Català de Marsella, els Arxius Federals Austriacs a Viena....

MITJANS DE COMUNICACIÓ

En relació als mitjans de comunicació s'ha intentat realitzar una feina intensa de divulgació. Un arxiu petit amb no gaires mitjans materials, precisa d'estratègies externes per donar a conèixer els seus fons. Encara més en un de creació recent, de temàtica molt allunyada de la que genera el propi municipi. És per això que es procedí a iniciar la difusió des del mitjà de comunicació local al comarcal, i en una segona acció, al nacional i estatal. A la revista local, *Forja*, únic setmanari d'informació local escrita, s'han publicat un seguit d'articles en els quals es donà a conèixer des de la gènesi del projecte fins a les activitats que es van portant a terme. També *Casa de la Vila*, òrgan de comunicació municipal, ha anat referint les tasques que s'han anat desenvolupant, especialment la cessió a l'Arxiu Municipal del fons documental, els cursos i trobades d'in-

Fcesc. Comellas a Mauthausen

FOT: RDC

vestigacions realitzades per analitzar des d'un punt de vista científic, l'èxode, l'exili, l'internament i la deportació als camps de concentració dels republicans espanyols. Darrerament també ha aparegut un article a la revista literària *Artilletres* on es dona a conèixer les tasques de recerca i d'investigació que s'estan duent a terme per part dels historiadors que formen el *Fons...*

A la premsa comarcal, ha aparegut tota mena de referències tant a *El 9 Nou*, com a *Diari de Sabadell* i a *Diari de Terrassa*. També diaris d'abast nacional com *Avui*, *La Vanguardia* i *El País* s'han fet ressò de l'existència del *Fons...* i de les actuacions dutes a terme. Finalment, també aparegueren alguns articles en revistes d'associacions d'antics deportats com *Hispania* o *La Voz de los olvidados*.

Aprofitant l'existència d'una emissora de ràdio municipal en el terme, Ràdio Castellar 90.1 FM, ens vam plantejar la possibilitat de produir alguns programes divulgatius dirigits a un públic no especialitzat. El programa d'emissió setmanal "Ara va d'història" és el que semblà més indicat per tractar aquesta temàtica i en l'actualitat es continua aquesta tasca dins el programa *La Drecera*.

La televisió també reflectí l'existència del *Fons...* concretament TV3 al programa *Catalunya Comarques* i a Canal

50 de Sabadell. Amb TVE a Catalunya s'establí una relació d'assessorament per a la realització d'una sèrie de vídeos sobre el KL Mauthausen apareguts el passat mes d'abril i maig al programa *Linia 900* realitzats per Joan Sella i Cesc Tomàs.

CENTRES EDUCATIUS

Del contacte amb supervivents de la deportació residents, majoritàriament, a França han sorgit algunes iniciatives de mútua col·laboració. En el país veí, des de fa ja bastants anys, es realitza anualment un concurs nacional sobre la deportació i la resistència. El certamen consisteix a acostar els subjectes agents de la deportació i la resistència, als escolars de secundària. Aquests reben un dossier explicatiu i una sèrie de xerrades en les quals els testimonis històrics descriuen les seves vivències. Cada alumne pot preguntar tot allò que li suggereixin les experiències narrades o allò que necessiti per escriure una redacció sobre el tema proposat cada any. Aquestes activitats es porten a terme coordinadament amb el professor responsable de l'assignatura d'història. Els treballs són presentats a concurs on els deportats formen part del jurat. Els millors reben una menció i un premi que consisteix en un lot de llibres. El centre educatiu més destacat realitza una visita a un camp d'extermini, acompanyat per supervivents. Anualment, un conjunt de professors

són becats per diferents organismes públics com el Ministeri d'Ensenyament i l'Ajuntament de París, per realitzar un *tour* pel KL Mauthausen, guiats per membres de l'Amicale de Mauthausen per tal que coneixin in situ el camp i rebin informació de primera mà sobre els esdeveniments que allí succeïren.

La nostra proposta, molt més modesta, adapta part de l'experiència francesa. L'acció coordinada entre l'Arxiu Municipal, la Regidoria de Cultura i els diferents centres educatius de secundària del municipi va endegar un projecte pedagògic basat en un dossier on es transcriu el testimoni de dos supervivents, Ramon Buj Ferrer i Francisco Batiste Baila, un del KL Dachau i l'altre del KL Mauthausen. Juntament amb aquestes transcripcions es va adjuntar un qüestionari, amb la realització d'exercicis pràctics per tal que els alumnes ampliessin els coneixements adquirits a l'aula. El rol de l'arxiu fou confeccionar el dossier i articular els lligams entre professor, alumnes i deportats. També s'oferí la possibilitat que l'alumnat, dirigit per professors, realitzés investigacions utilitzant els materials conservats en el *Fons...* i la realització de trobades entre escolars i deportats a través d'un seguit de conferències per les quals han passat Joan Escuer, supervivent del KL Dachau i Ramon Milà, supervivent del KL Mauthausen.

EXPOSICIONS, CONFERÈNCIES I COL·LOQUIS

La presència de supervivents que viuen en les immediacions de Castellar del Vallès, que passen estacionalment períodes a la vila o en els entorns faciliten la realització de conferències i col·loquis adreçats al gran públic amb la possibilitat de ser programades dins les activitats que realitza la Regidoria de Cultura i l'Arxiu Municipal.

En l'actualitat treballem en el projecte d'exposar a l'Ateneu aquells materials més representatius i més atractius del *Fons...* Concretament un conjunt d'il·lustracions realitzades en el KL de Mauthausen i una col·lecció de pintures al·legòriques a la deportació rea-

F. Comellas amb la família que l'acollí en escapar-se

litzades per Ramon Milà, antic membre del *kommando Poschacher*.

Els membres de l'equip de recerca del *Fons...* han participat a la XXXI edició de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) a Prada, l'any 1999, on impartiren un seminari sobre "Els deportats als camps nazis". Com a paradigma s'utilitzà els relats i les històries de vida referents als quatre deportats castellarencs al KL Mauthausen que van permetre caracteritzar un model en deportació, el més general, pel que fa referència als espanyols que hi anaren a raure.

L'equip de recerca del *Fons...* va participar en la proposta pedagògica "La memòria dels camps". Primeres Jornades Interdisciplinàries sobre la Deportació que es van celebrar els dies 1, 2 i 3 de febrer d'enguany i que foren organitzades per la Institució Cultural del CIC de Barcelona. La nostra contribució fou una conferència titulada "Els camps nazis" on es va explicar les diferents trajectòries vitals que els republicans espanyols seguiren per arribar als camps de concentració i la vida quotidiana dels deportats, tant al camp central del KL Mauthausen com als seus *kommandos* exteriors.

El propassat 26 de febrer, impulsat des de la Regidoria de Cultura i l'Arxiu

Municipal es realitzà a Castellar la 1a trobada d'investigadors sobre l'exili, l'internament i la deportació dels republicans de l'Estat espanyol durant el període 1939-1945, on s'analitzaren els treballs d'investigació en curs i les principals línies de recerca; en aquesta trobada en van presentar un total de nou comunicacions que s'adreçaren a la deportació des d'òptiques ben diferents: la històrica, l'educativa, la literària, l'arxivística i la periodística. La jornada ens va permetre constatar que tot i que la deportació no és un subjecte de recerca historiogràfic de moda, poc a poc augmenta l'interès envers aquesta temàtica.

Dins les activitats que organitzà el Col·lectiu per la pau i la solidaritat, més concretament en el marc de la "Setmana pels Drets i les Cultures", l'Arxiu Municipal i els membres del *Fons...* van impartir una conferència sota el títol "Els camps de concentració. Una història actual?" el passat 22 de març. L'exposició va anar encaminada a situar als assistents en les causes de la deportació, com s'explica la presència d'espanyols als camps nazis, la seva organització, les polítiques de l'extermini... Cal destacar el torn de preguntes encetats pels assistents i que va servir per a debatre aspectes que relacionen aquell moment històric amb el que es viu encara avui a molts punts del planeta.

Per finalitzar, durant el mes d'abril i maig es va celebrar un curs d'història de Catalunya, organitzat des de l'Arxiu Municipal, que analitzava la guerra civil espanyola seixanta anys després. El curs, impartit per Ernest Gallart va fer un repàs dels dies anteriors a l'esclat del conflicte bèl·lic, la repressió a la rereguarda, la darrera etapa de la guerra civil a Catalunya i l'èxode i l'exili dels republicans espanyols a partir de febrer de 1939.

RECERCA CIENTÍFICA

Una de les millors maneres de donar a conèixer un fons és fomentar-ne l'ús i que a través d'articles en revistes especialitzades, de treballs de recerca, fins i tot de tesis doctorals, s'explorin les possibilitats que ofereix la documentació i que es valori entre la comu-

nitat investigadora. Amb aquesta intenció s'ha potenciat la col·laboració al màxim amb qualsevol projecte de recerca científic. Cal no oblidar que la gènesi d'aquest *Fons...* fou la recopilació de materials per a una investigació.

A les Jornades sobre la fi de la Guerra Civil celebrades a Olot, el 5 i 6 de febrer de 1999 el grup de recerca del *Fons...* presentà un bloc temàtic, tres comunicacions sobre el KL Mauthausen: "Un projecte de difusió cultural: el Fons sobre la deportació 1939-1945"; "Una història de vida de postguerra: de Fontscaldes a Mauthausen" i "Dos joves catalans al camp de Mauthausen".

Actualment hi ha encetades diverses línies de recerca: la primera, suposa la realització d'una tesi de llicenciatura i una tesi doctoral sobre aspectes dels republicans espanyols al KL Mauthausen a la UAB; també s'està finalitzant les recerques sobre la deportació local de Castellar al KL Mauthausen i que es concreten en la publicació d'un primer article a la revista *Arraona*, número 22, titulat "Història oral i deportació republicana espanyola al KL Mauthausen: el cas de Castellar del Vallès"; un del camp central del KL Mauthausen que realitza Sílvia Sáiz. També les històries de vida tenen un apartat important en la recerca. En aquest sentit caldria esmentar els estudis realitzats per alumnes de l'IES de Castellar en el marc del treball de recerca de Batxillerat.

CONCLUSIONS

- No és en absolut freqüent que els historiadors, a l'hora d'endegar una recerca, adoptin també una mentalitat de documentalista o d'arxiver. El fet que mentre la recerca es realitza tinguin en compte la possibilitat de gene-

rar un cos documental, que posteriorment sigui tractat arxivísticament i posat a l'abast d'altres historiadors, és una bona manera de crear nous fons i enriquir el patrimoni documental.

- La creació d'aquest *Fons...* és la prova que amb pocs mitjans tècnics i econòmics, però amb una visió molt clara del que cal fer i com cal fer-ho és ben possible assolir un volum documental prou significatiu i representatiu que permeti la realització de treballs d'envergadura i que permeti, a partir d'aquests, emplenar les considerables llacunes historiogràfiques que sobre la deportació encara existeixen arreu de l'Estat espanyol.

- Des de l'arxiu municipal no únicament es vetlla per la documentació generada pel propi Ajuntament, sinó també per la salvaguarda de la memòria col·lectiva de la vila, l'arxiu de ciutat, incentivant el respecte per la documentació, les donacions, les cessions en dipòsit i una bona mostra n'és el *Fons sobre la deportació 1939-1945* a partir del qual existeixen perspectives de noves aportacions externes a l'arxiu municipal.

- El primer subjecte de la dinamització cultural de l'arxiu han estat els alumnes, tant de primària com de secundària, ja que els infants d'avui seran els consultors del demà, i quina millor publicitat i divulgació de l'arxiu podem fer que difondre'l entre els ciutadans. Com a estratègies de difusió inicials hem comptat amb la col·laboració de tots els mitjans de comunicació municipals (ràdio, premsa) i les publicacions locals, per cercar ulteriorment d'altres suports més genèrics i d'àmbits geogràfics més amplis.

- Hem partit de la idea de l'arxiver com una persona dinàmica que tira endavant projectes culturals com és el del *Fons...* Malgrat tot, aquest és un

projecte d'un abast molt ampli que potser supera els recursos del propi arxiu municipal; tot i així, el propi arxiu municipal s'ha convertit en un centre d'estudis al voltant del qual s'organitzen treballs de recerca sobre aquesta temàtica.

- La creació del *Fons...* té una part de ciència arxivística, una part de ciència històrica, part d'història social, d'història política, d'història ideològica, d'història oral, d'elements informàtics i reprogràfics que ens han obligat a aprofundir en totes les disciplines arxivístiques; per consegüent, s'obra una nova porta a la conservació dels materials recopilats, molts d'ells fons sonors i audiovisuals. Per altra part, això comportarà l'ús de les noves tecnologies que facilitaran la recerca i la faran més àgil. Així doncs, podem dir que el *Fons...* conté una tipologia i uns suports documentals que ens fan adonar que la ciència arxivística és rica en tipologies documentals i que cada una requereix un tractament únic i diferenciat.

- Val a dir que el *Fons...*, per la seva pròpia temàtica desperta interès, en alguns simpatia, en d'altres rebuig, però no deixa indiferents. Per tant, creiem que amb un tema com aquest és com millor es pot donar a conèixer l'Arxiu Municipal de Castellar del Vallès.

~

Pedregar, 10
Telèfon 93 726 51 22
08202 SABADELL

Rambla de Sabadell, 82 • SABADELL
Telèfon 93 726 57 85

Sant Pere, 22 • Tel. 93 726 19 59
SABADELL